

Lietuviškosios medicinos bibliografijos leidiniai

Medicinos bibliografijos raida ir svarba mokslininkui

Konferencija, skirta gydytojo, bibliografo Vlado Šimkūno 100-osioms gimimo metinėms.

Lietuvos medicinos biblioteka Kaštonų g. 7, Vilnius

Regina Vaišvilienė

Lietuvos medicinos biblioteka

Kaštonų g. 7, Vilnius

El. paštas: regina.vaisviliene@lmb.lt

„Bibliotekoje sukaupta bibliografinė medžiaga leidžia susidaryti vaizdą apie mūsų respublikos medicinos moklso įstaigų, jų darbuotojų ir praktikos gydytojų spausdintus darbus...”.

Vladas.Šimkūnas

1917 01 04 – 1978 02 16

Pranešimo kontekstas

- Medicinos bibliografinių leidinių vieta nacionalinės lietuviškosios bibliografijos kontekste
- Skaitytojų požiūris į bibliotekoje atliekamą darbą
- Ateities perspektyva

Kiekvienam iš mūsų ne kartą tenka ieškoti informacijos, reikalingos dokumentams atpažinti ir surasti, o tai jau pirmas žingsnis į bibliografiją
Norėdami sukurti bibliografiją, kuria būtų galima naudotis dabar ir ateityje, mes turime suvokti faktą, kad rodyklės, bibliografo darbo vaisius, yra dviejų komunikacijos triadų, kurių kiekviena turi savo specifiką, dalį:

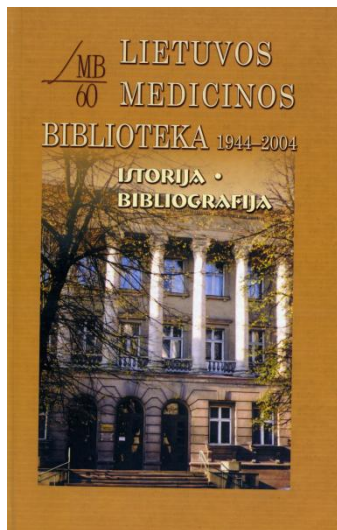
Autorius – bibliografas – rodyklė
Ir
Vartotojas – rodyklė – autorius

Todėl bibliografo uždavinys yra tapti tarpininku tarp visumos idėjų, kurias išreiškia autorius, ir visumos informacijos poreikių, kuriuos pateikia vartotojai, turintys skirtingus reikalavimus bei esantys skirtingo kultūrinio lygio.

Bibliografijos: dabartis ir ateitis//Bibliotekininkystė 97, 1998

Leidiny, nuo kurio norėčiau pradėti bibliotekos darbų pristatymą.

2004 m. Lietuvos medicinos bibliotekos 60-čio proga bibliotekos darbuotojų iniciatyva buvo parengta ir išleista knyga „Lietuvos medicinos biblioteka: Istorija. Bibliografija. 1944-2004.“

Apie šio leidinio vertę ir vietą Lietuvos bibliotekų ir bibliografijos istorijoje išsamiai aprašė kolega Vytautas Rimša žurnale „Tarp knygų“ (2005, Nr. 5): „Istorijos dalis (9-129) p.0 – tai teminių straipsnių rinkinys...<...>Antroji knygos dalis – LMB bibliografija.

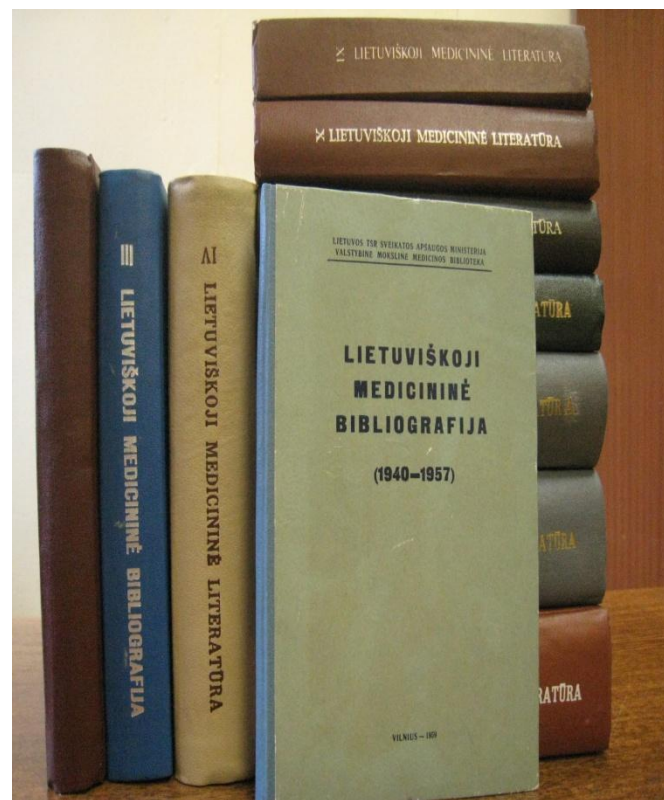
<...>Rodykle lengva naudotis: įrašai išdėstyti pagal vieningą schemą, yra pagalbinės asmenvardžių bei slapyvardžių rodyklės. **Ne veltui LMB turi nemažą bibliografinių priemonių sudarymo, rengimo ir leidybos patirtį: medicinos literatūros rekomendacines ir temines bibliografijos rodykles leidžia nuo 1948 m., o šakines – nuo 1951 m.**

Jei ką sudomino šis mūsų leidinys ir manote gali būti naudingas jūsų profesinėje veikloje, maloniai kviečiame paimti nuo stalo kur vyko registratūra.

Šakinės sveikatos ir medicinos mokslo bibliografijos leidiniai

Respublikinė mokslinė medicinos biblioteka ėmėsi iniciatyvos sudarinėti ir leisti pradžioje medicinos darbuotojams rekomenduojamos literatūros bibliografines rodykles <...> Sudarytų leidinių skaičiai vaizdžiai parodo, kaip išsivystė ir sustiprėjo medicinos mokslas ir sveikatos apsauga Lietuvoje tarybiniais metais...<...>”

Med. m. kand. Vladas Kviklys

Nežiūrint pažymėtų trūkumų, kurių sunku išvengti sudarant pirmuosius lietuviškus specializuotus bibliografinius leidinius, šis leidinys yra didelis bibliografinis darbas. Vartydamas šią beveik 200 puslapių gražiai išleistą knygą, vaizdžiai matau, kuo Lietuvos medikas rūpinosi tarybiniais metais, kuriam klausimui jis daugiausia skyrė savo žinias. Reikia manyti, kad ši knyga bus reikiamai įvertinta bei naudojama reiklaus mūsų respublikos medicinos darbuotojo. Lieka padėkoti leidinio sudarytojams už atliktą darbą, o Valstybinės mokslinės medicinos bibliotekos kolektyvui palinkėti, kad suburtų visas jėgas artimiausiu laiku pilnai lietuviškajai medicininei bibliografijai paskelbti.

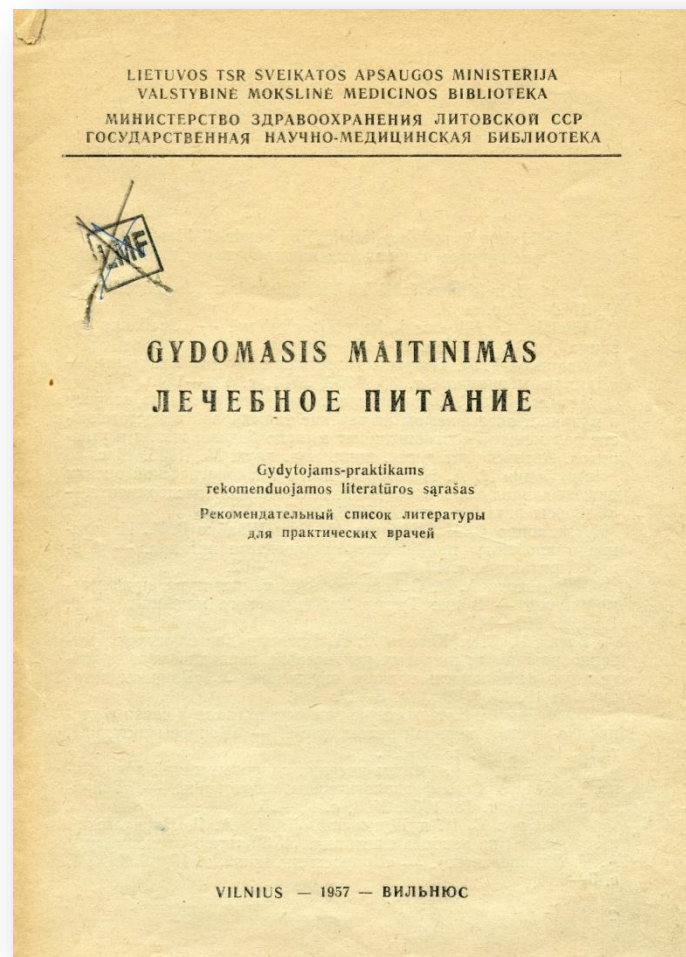
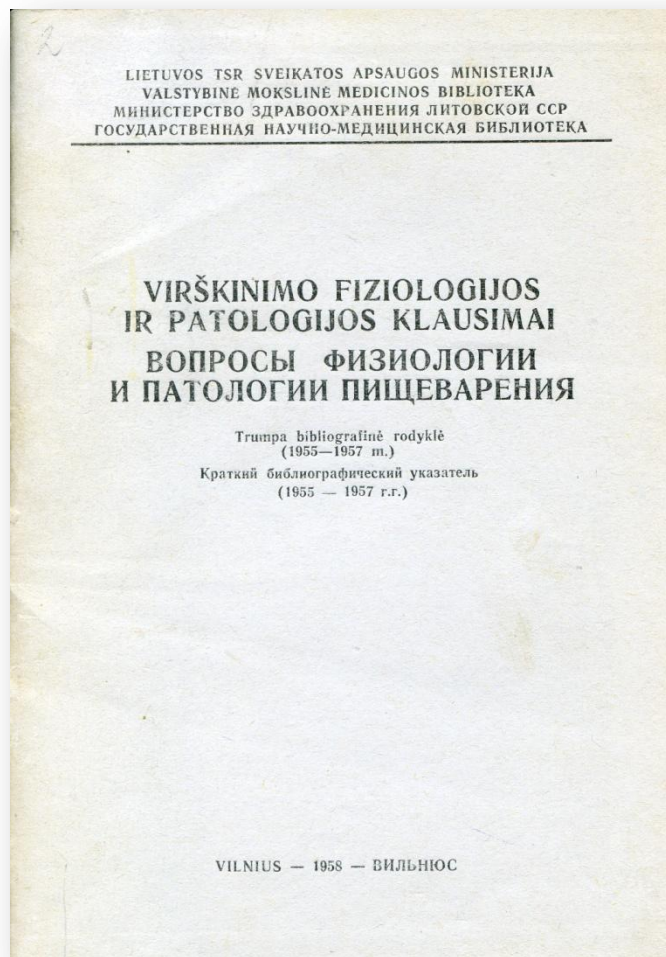
Med. m. kand. Stasys Biziulevičius

Bibliotekos informaciniai leidiniai

Teminės rekomenduojamojo pobūdžio bibliografijos rodyklės

LIETUVOS TSR SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA
VALSTYBINĖ CENTRINĖ MOKSLINĖ MEDICINOS BIBLIOTEKA
МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ ЛИТ. ССР
ГОСУДАРСТВЕННАЯ НАУЧНО-МЕДИЦИНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

LIETUVOS TSR MEDICINOS LITERATŪRA

Už 1945—1950 m.
(Trumpa bibliografija)

**МЕДИЦИНСКАЯ ЛИТЕРАТУРА
ЛИТОВСКОЙ ССР**

за 1945—1950 г. г.
(Краткая библиография)

VILNIUS 1951 m.
ВИЛЬНЮС 1951 год

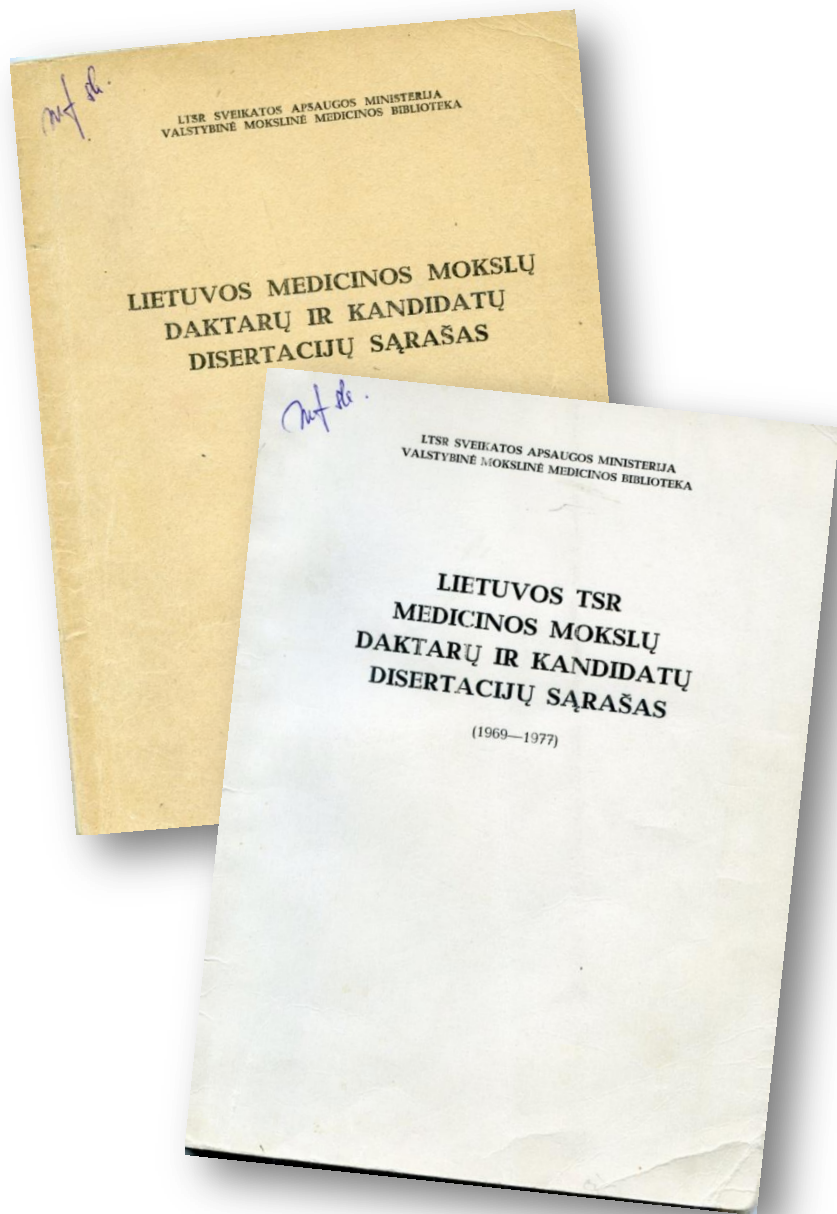
LIETUVOS TSR SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA
KINE MOKSLINĖ MEDICINOS BIBLIOTEKA

**OMPLIKACIJOS GYDANT
ANTIBIOTIKAIS**

BIBLIOGRAFINĖ RODYKLĖ
(1948—1958)

VILNIUS — 1960

**OMPLIKACIJOS
ANTIBIOTIKAIS
(1959—1964)**

Disertacijų sąrašai, apimantys mokslo darbus nuo 1896 iki 1977 m. yra vienas reikšmingiausių bibliografinių darbų.

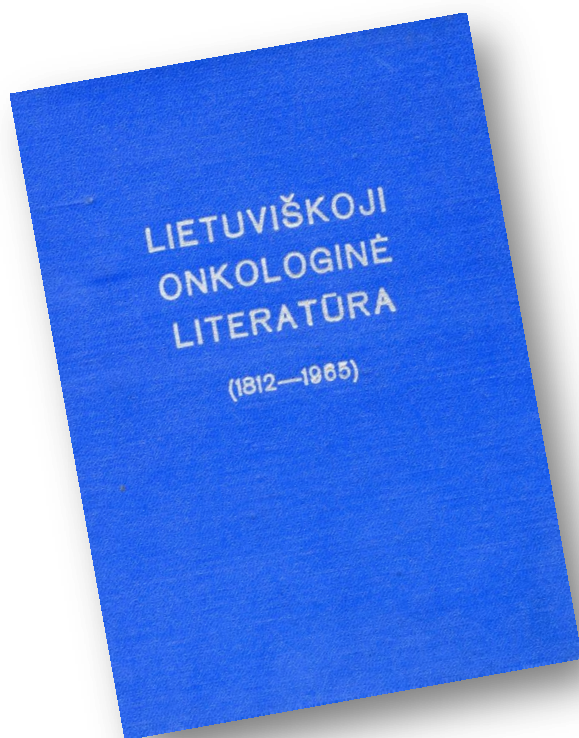
Tai Lietuvos medicinos mokslų daktarų ir kandidatų disertacijų sąrašo (1896-1968) tęsinys už 1969-1977 m., kuriame užregistruotos 305 kandidatinės ir 53 daktarinės disertacijos, apgintos 1969-1977 m.

Turint omeny vis besiplečiantį mokslo tiriamąjį darbą sveikatos apsaugos srityje, medicininių disertacijų bibliografijos paruošimas yra vertingas mūsų Respublikinės mokslinės medicinos bibliotekos darbas.

Prof. Dr A. Telyčėnas

Pradedamos rengti didesnės apimties tam tikrų
medicinos sričių bibliografinės rodyklės.

- **Lietuvos kurortai** Red kolegija: V.Meška, I.Misevičius, ats red. T.Dragūnienė
- Lietuviškoji onkologinė literatūra

Personalinės bibliografijos rodyklės

Personalinė bibliografija, bibliografija apie vieno asmens darbus ir dokumentus apie jį. Knygotyra. Enciklopedinis žodynas, Vilnius, 1997, p. 290

Biobibliografija [bio(grafijaliografija) + bibliografija], bibliografijos rūšis, informuojanti apie kokio nors asmens biografiją, jo darbus bei dokumentus apie jį. . Knygotyra. Enciklopedinis žodynas, Vilnius, 1997, P.97

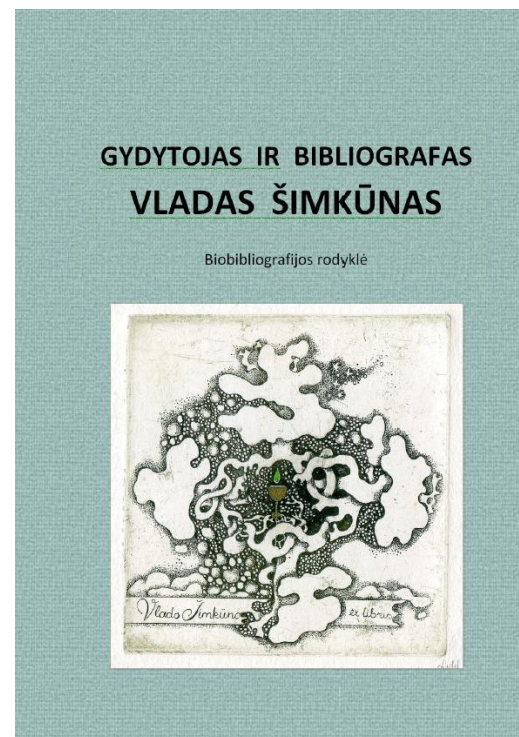
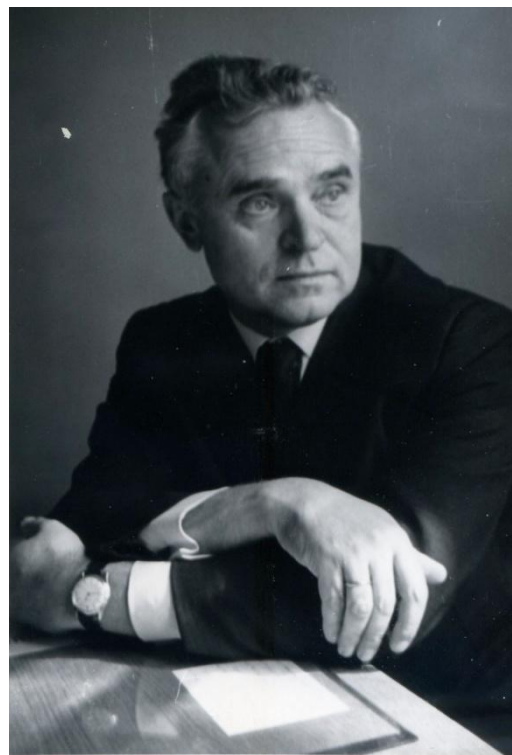
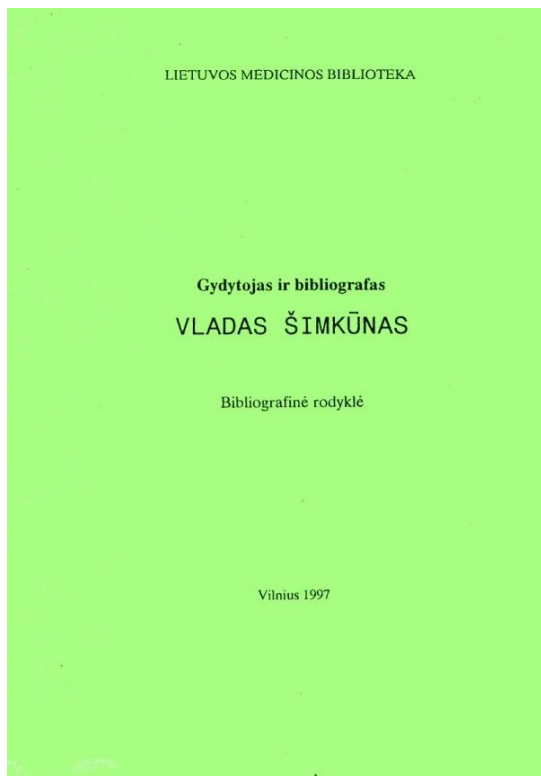
Pataruoju metu nemažai diskusijų kyla Personalinės bibliografijos klausimu.

Kas yra personalinė bibliografija apskritai?

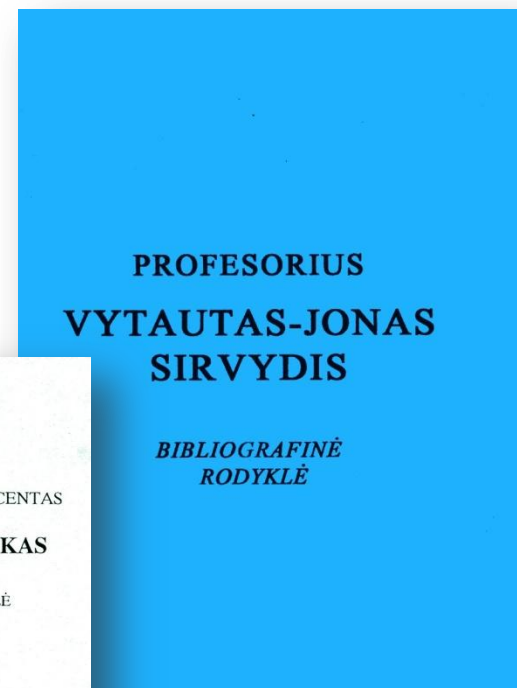
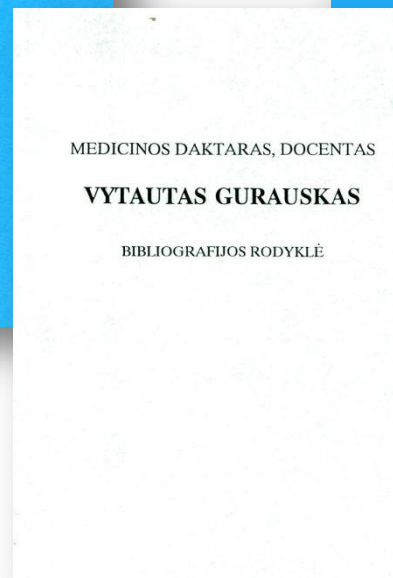
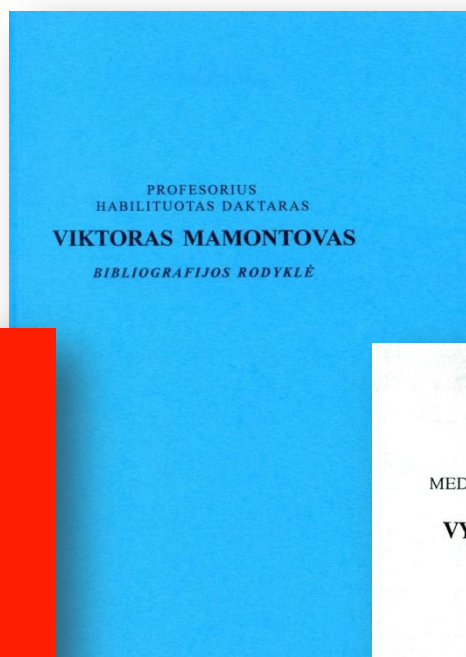
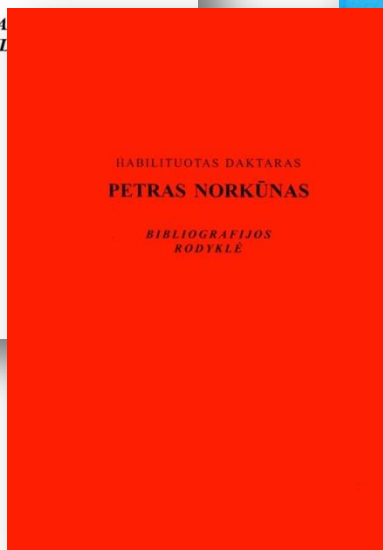
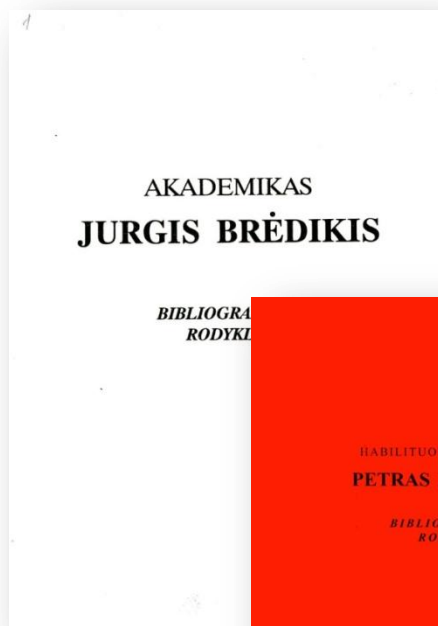
Vertė ir vieta mokslo ir šalies istorijoje?

Lietuvos medicinos bibliotekos parengtos personalinės bibliografijos rodyklės.

Pirmosios personalinės rodyklės pasirodė XX a. pabaigoje

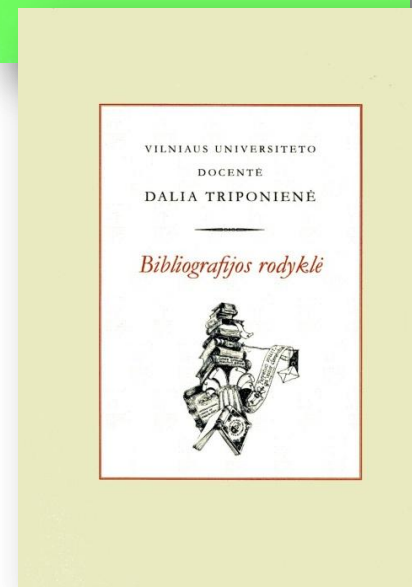
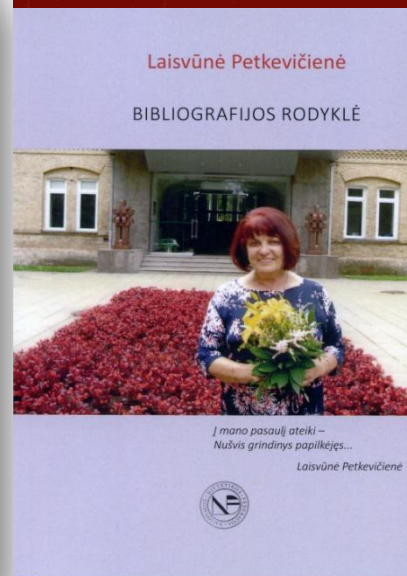
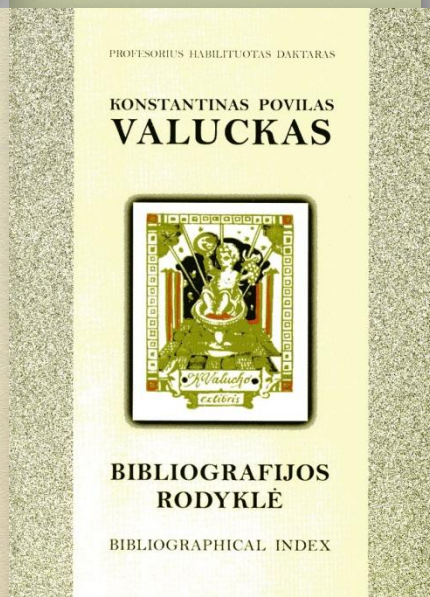
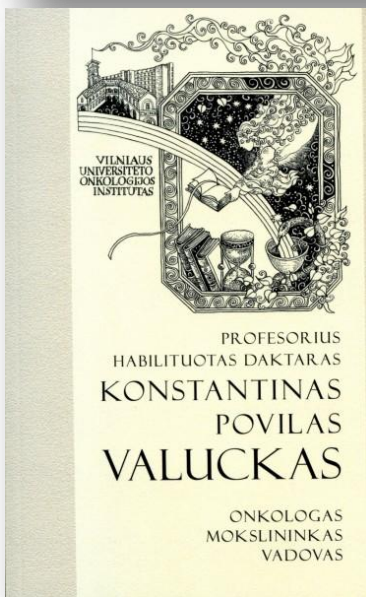
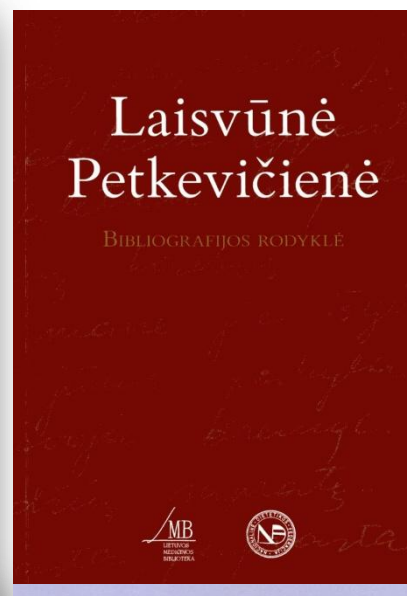
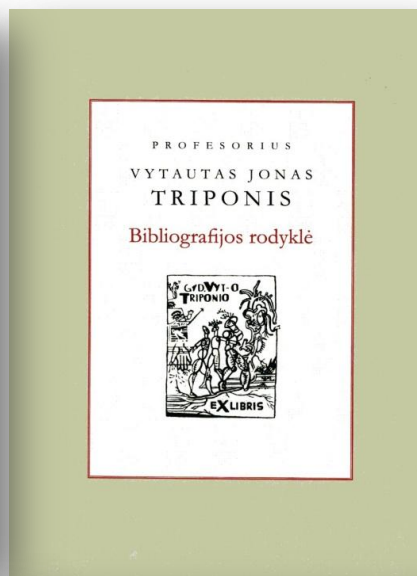
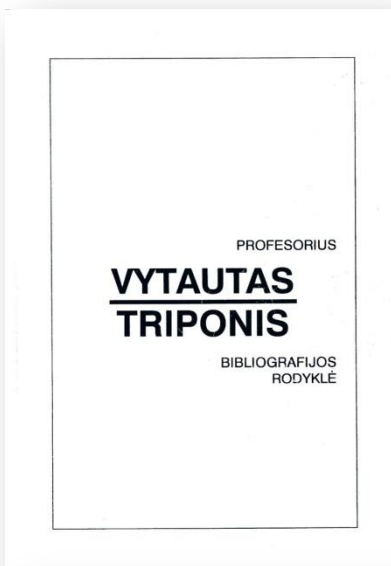

Daugelio pirmųjų bibliografijos rodyklių poligrafinė išvaizda buvo labai paprasta, o turinį sudarė trumpa įžanga apie mokslininką, daugiausia jo darbinę veiklą ir visa kita, kas priklauso pagal bibliografijos parengimo standartą.

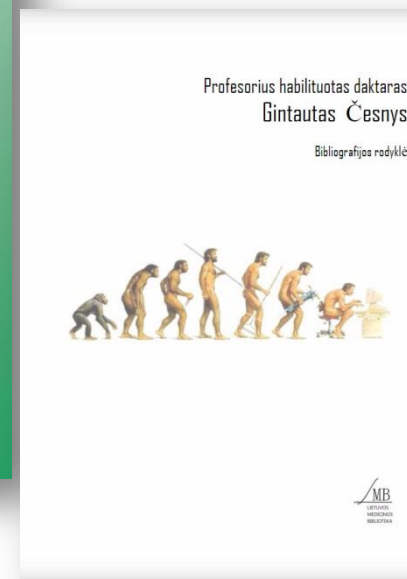
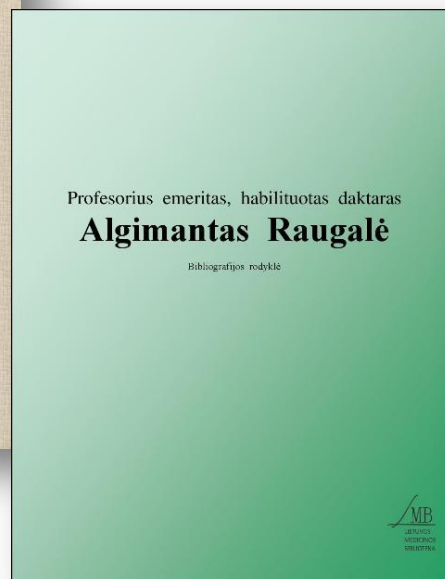
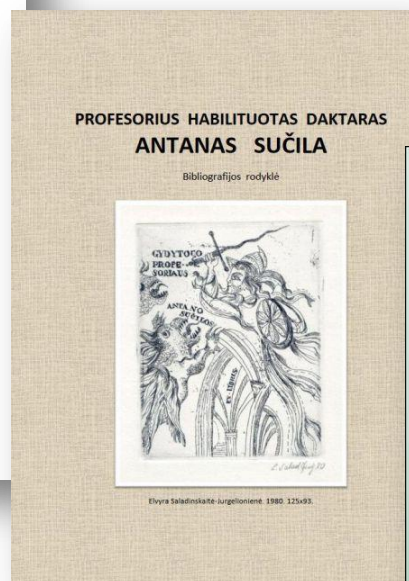
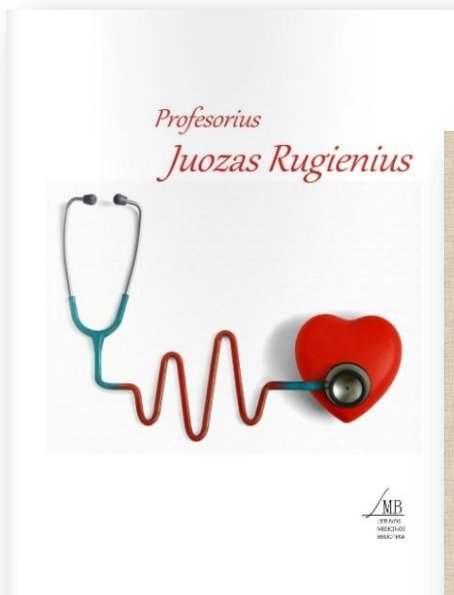

Personalinės bibliografijos rodyklės,
kurios išleidžiamos kas dešimtmetį ar dažniau

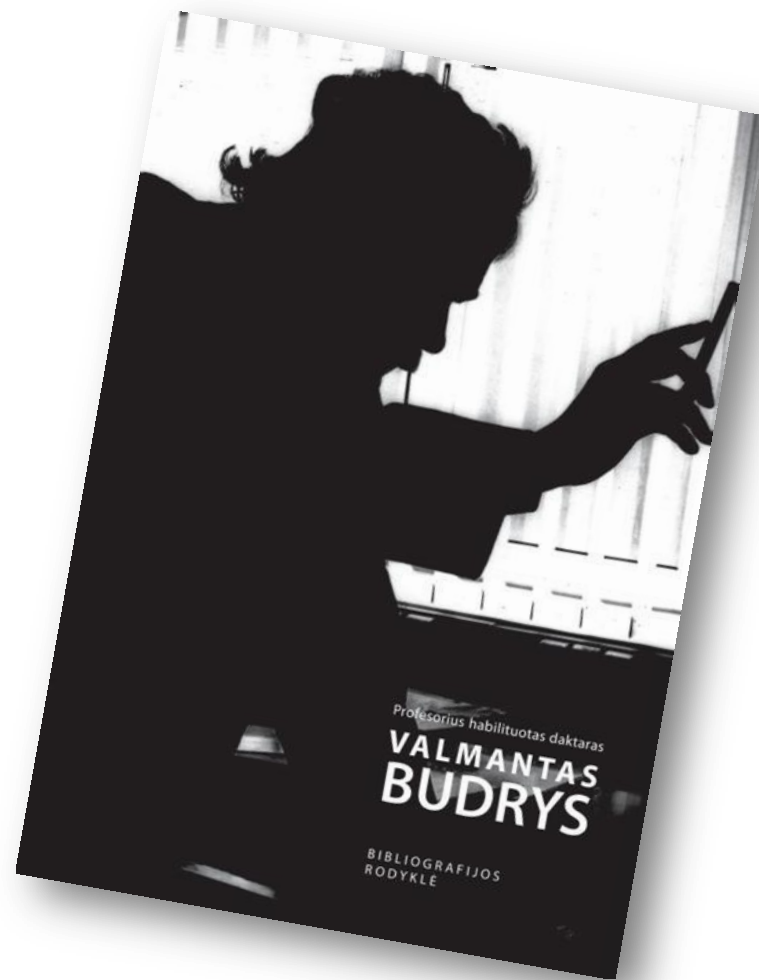
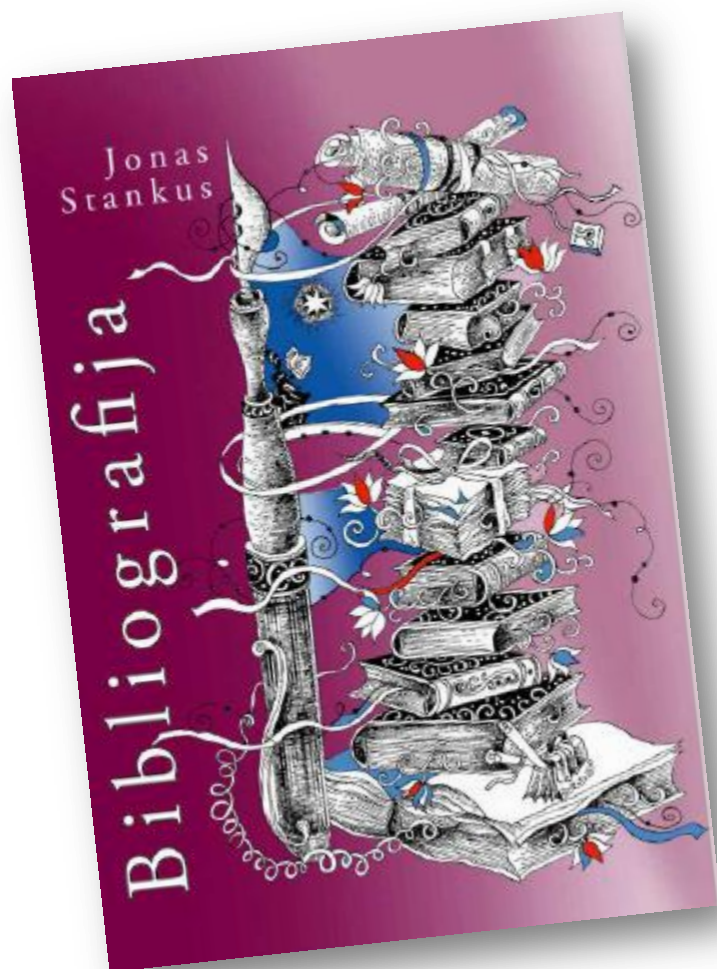
- Daugelis medikų, užbaigę aktyvią klinikinę veiklą, dar ilgai užsiima moksline veikla.
- Taip susikaupia nemažas pluoštas dokumentų, kurie yra svarbūs ir mokslininkui, ir tai mokslo šakai, kurioje jis dirbo, kūrė, telkė žinias, todėl atsiranda poreikis dar kartą perdėlioti sukauptų dokumentų kraitį. Taip atsiranda dar viena, papildyta ir atnaujinta darbų bibliografija, kuri pasipildo ir asmens biografija, kuri tampa visos visuomenės pažintine dalimi.
- Šios srities bibliografijos yra gausiai iliustruojamos įvairiais dokumentais, asmens laisvalaikio ir visuomeninio darbo nuotraukomis.
 - Tokio tipo bibliografijos tampa įdomios ne tik sauros srities specialistams, giminėms ir kolegoms, bet ir visuomenei, kaip istorinė atmintis. Ne bereikalo dr. Birutė Railienė iškėlė klausimą dėl personalinės bibliografijos vietos mokslo istoriografijoje.
- Svarbu ir tai, kad klausimas, kokia personalinės bibliografijos rodyklės vieta bibliografijos mokslo sistemoje, pradėtas nagrinėti bibliografijos mokslo toretikų, į diskusijas įsijungia ir praktikai.

Personalinės bibliografijos, kurios funkcionuoja tik elektroninėje erdvėje

Personalinės bibliografijos
Išleistos tradiciniu ir elektroniniu formatu

Personalinių bibliografijų ir apskritai bibliografijos vertė mokslininkui

Mokslininkų išsakytos ar užrašytos mintys

Bibliotekos Leidybos sektoriuje gerai ir kruopščiai buvo parengti leidiniai apie mūsų mokslinę veiklą – bibliografinės rodyklės (bibliografijos parengtos prof. M. Stukoniui ir doc. Zofijai Stukonienei) . Jie padėjo mums patikslinti savo praeitą onkologijoje kelią ir geriau pažinti save.

Daug metų teko bendradarbiauti su Lietuvos onkologijos instituto bibliotekos vedėjomis Veronika Kriaučiūniene ir Eugenija Gipariene.

Kartu su V. Kriaučiūniene buvo paruošta bibliografinė rodyklė “**Lietuviškoji onkologinė literatūra (1812-1965)**”, išleista 1966 m.

Prof. Mečys Stukonis

Profesorė Laima Griciūtė yra sakiusi, jog bibliotekos darbuotojos rengdamos jos bibliografijos rodyklę, surado tokių jos darbų, apie kuriuos ir pati buvo pamiršusi.

Darbo Medicinos bibliotekoje patirtis įsirežė visam gyvenimui. Taip tapau priekabiu bibliografu?

Sunkia „ekonomika“ pasiguodžiau buvusiam bendramokšliui amžinos atminties Vladui Šimkūnui, kuris rėmė ne vieną jauną bėdžių. Jis tada vadovavo Bibliografijos skyriui ir pasiūlė man jame pusę etato, o tai buvo milžiniška paspirtis.

Pirmiausia nugrimzdau į spaudos pasaulį - knygų ir straipsnių okeaną, paieškų labirintus, informacinių leidinių ir katalogų vingrybes.

... svarbiausia tai, kad bibliografija pradėjęs mokslo karjerą, jos saulėlydyje vėl grįžtu prie bibliografijos. Rašau išsamią Lietuvos antropologijos istoriją, ir šio darbo svarbiausia atspara - ta 1974 m. Medicinos bibliotekos išleista knyga. Džiaugiuosi, kad tada jaunas bibliografas pateikiau joje retų senų straipsnių anotacijas, nurodžiau bibliotekas ir signatūras. Tad rašyti istoriją - jau tik pusė darbo. Prieš 30 metų atliktas triūsas „atsirūgsta“ ir dabar. Darbo Medicinos bibliotekoje (dab. Lietuvos medicinos biblioteka) patirtis įsirežė visam gyvenimui.

Gintautas Česnys
Vilniaus universiteto

... tapau pusiau profesionaliu, bet visada ištikimu bibliografu. Bibliotekoje parašiau savo pirmąjį mokslo (literatūros apžvalgos) straipsnį į „Sveikatos apsauga“ (1965, Nr. 9), kartu su Terese Dragūniene sudariau bibliografijos rodyklę „**Komplikacijos gydant antibiotikais**“ (1966), o vėliau, jau nebedirbdamas bibliotekoje, buvau atsakingasis bibliografijos rodyklės „**Kasos anatomija ir fiziologija**“ (1972) redaktorius ir „**Lietuviškosios medicininės literatūros**“ 5-11 tomų redakcijos narys.

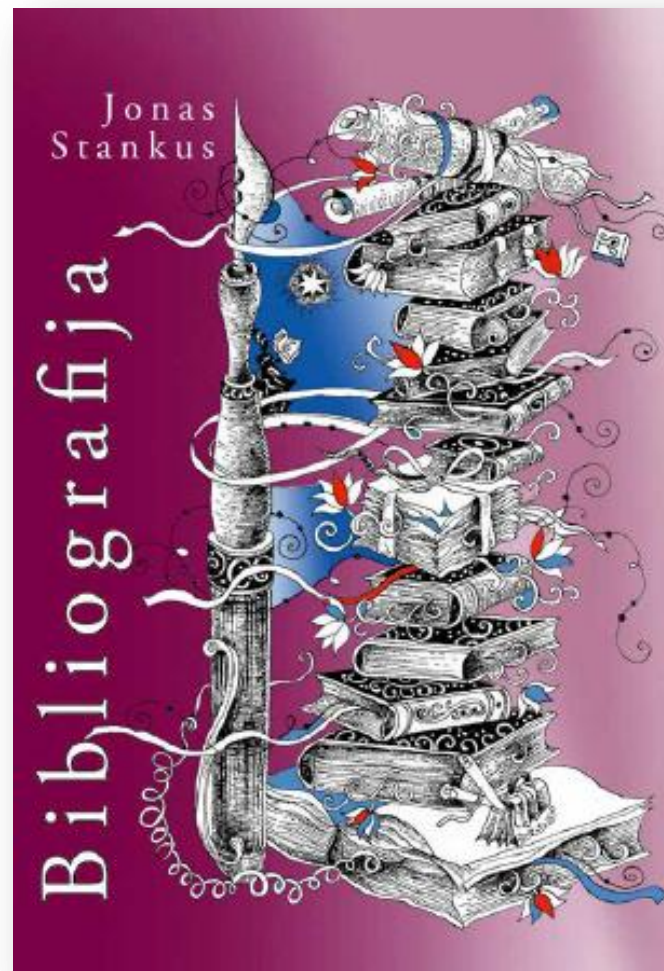
Tad pasidariau reiklus šaltinių aprašui: jo laikausi pats, rengdamas darbus, ir to reikalauju iš kitų.

Tik gaila, **kad kiekvienas leidinys išsigalvoja vis kitokių jo formų, o suvienodinimas, standartizavimas krypta ne paprastinimo, o komplikavimo link.**

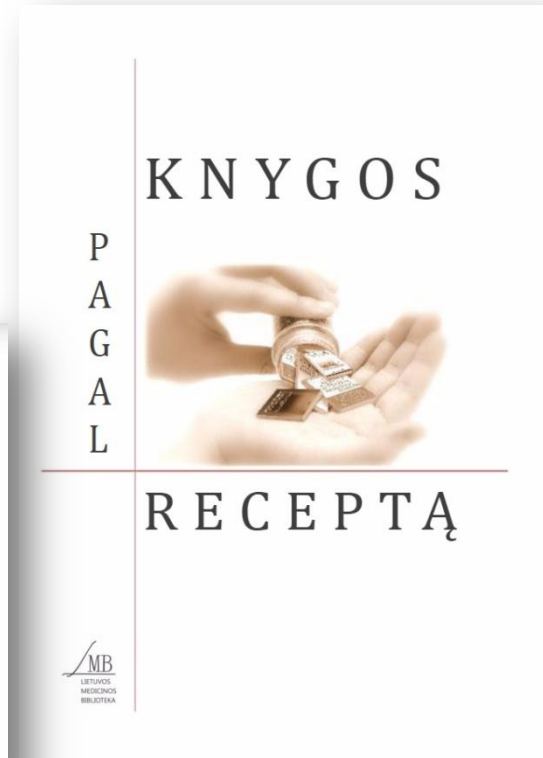
Prof. Gintautas Česnys

Autoriams bibliografija, manau, reiškia daug daugiau nei knygų ir spausdinių surašymas, nurodant jų autorių, antraštę, išleidimo metus, vietą ir puslapių skaičių.

- *kilo įvairiausių minčių, vaizdinių ir prisiminimų apie pirmus straipsnius.*
- *pradėjau kitaip vertinti ne tik savo, bet ir kitų autorių straipsnius ir knygas.*
- *Supratau, kokią didelę reikšmę raštas turi žmogaus asmeniniame gyvenime, tautai ir valstybei*
- *Bibliografija yra labai atsakingas ir kruopštus darbas.*

Rekomenduojamos literatūros sąrašai

O kokios mintys kyla mums, bibliotekininkams praktikams?

- Per 35-erius darbo Lietuvos medicinos bibliotekoje metus, ne vieną šimtą kartų teko sklaidyti Lietuviškosios medicinos bibliografijos tomų lapus, ieškant atsakymo į daugelį klausimų.
- Mano nuomone, nežiūrint jokių kompiuterizacijos privalumų, spausdinta mintis – yra spausdinta.
- Labai patogiu, jei galima naudotis ir spausdintu popieriniu ir viso teksto elektronine leidinio versija.
- Tokią matau personalinių bibliografijų ateitį?
- Jų reikšmė turėtų tik didėti. Daug dalykų priklausys ir nuo to, kas jas sudarys ir ar išlaikys bibliografijoms keliamus reikalavimus.

Sėkmės mums visiems, gerbiami kolegos ir mūsų mieli skaitytojai